

Hangi Enternasyonal?

Türkiye Marksizm'inin tarihsel olarak tartıştığı belli başlı gündemlere göz attığımızda, istisnasız bir biçimde daima eksik bırakılmış olan bir alan, bütün heybetiyle karşımıza çıkar: Enternasyonal. Marksizmin ilkesel öğeleri sayılacak olsa, hiç şüphe yok ki bu maddelerin birçoğunun önüne geçecek olan Enternasyonalin ve enternasyonalizmin, Türkiye çapında neredeyse hiç tartışılmamış olması, yalnızca topal bir teorik-politik yapının oluşmasına sebebiyet vermekle kalmamış, doğrudan doğruya ulusal sınıf hareketinin de sınırlarını olumsuz anlamda belirlemiştir. Enternasyonalist bir savaş partisinin inşa faaliyetinin politik ve örgütsel perspektiflerinin Türkiye Marksizmi tarafından tartışılmaya açılmaması, hatta açılmasının önerisinin dahi herhangi bir tarihsel kesitte yapılmamış olması, onun dolaysız olarak görece güçsüzlüğünün kaynaklarından birini oluşturmuştur. Böylece Türkiye Marksizmi, konusu ve kalkış noktası olan sınıflar mücadelesinin birçok alanında, ihtiyaç duyulandan farklı ve ihtiyaç duyulana aykırı bir tartışma ve araştırma (mesela solun güya "yurtsever" olma gereği!) rotası çizmiştir kendisine.

Enternasyonal gündeminin tartışılması ve geliştirilmesi bir gereksinimdir. Sırf Marksist gelenek enternasyonalist bir hat izlediği için mi? Hayır! Belki de her şeyden önce, Erdoğan rejimini ve onun uluslararası benzerlerini, o benzerlerin altında can çekişen işçilerle beraber tanımlayabilmek ve Bonapartistleşme eğiliminin uluslararası çapta yankı bulan etkilerini ve sonuçlarını, Türk işçileri nezdinde görünür kılabilmek için. Bu gereksinimle beraber, enternasyonalizmin tartışılması noktasında bir takım politik kriterlerin varlığını da hatırlatmak gerekiyor. Bu kriterler doğrudan doğruya tarihsel ekolün bize sunmuş olduğu derslerdir.

V. Enternasyonal tartışması, bu kriterlerin negatif anlamda da olsa, bir konusudur. Türkiye solu ve devrimci Marksizmi V. Enternasyonal önerisini, IV. Enternasyonal'in programı karşısında hesap vermeksizin ele alamaz. Ve bunun ardından da yapılması gerekecek olan, IV. Enternasyonal programının tarih ve sınıf karşısında hesap vermesini sağlamaktır. Bu iki öznel şartın yerine

getirilmediği durumlarda, inanıyoruz ki, V. Enternasyonal önerisi, zaten özünü yansıtmakta olan soyut niteliğinden kurtulamayacak ve ancak, propagandist bir eklektizm olarak söylemsel düzeyde kalabalık yapacaktır. Zaten bu metin de, söz konusu önerinin neden ölü doğmuş olduğunu açıklamaya ayrılmıştır.

Önceki Enternasyonaller ve iflasları

Kabaca özetleyecek olursak, önceki Enternasyonallerin iflas etmelerinin sebebi, onların programlarının iflas etmiş olmasıdır.

Marx ile Engels'in Avrupalı sendikacılar, anarşistler ve Blanquistler de dahil olmak üzere sosyalist yelpazenin birçok akımıyla beraber kurduğu I. Enternasyonal, Paris Komünü'nün ardından, hem Komün'ün yenilgisi dolayısıyla (ve Fransa-Prusya savaşının sağladığı ekonomik büyüme döneminin etkisiyle), hem de Bakunin'nin programında somutlaşan küçük burjuva politik hatla aynı örgütsel çatının altından yürümenin olanaksız hale gelmesi dolayısıyla, yine Marx tarafından kapatılmıştır. Marx, hem haklı olarak kıtadaki sınıflar mücadelesinin reformist bir döneme gireceğini öngörmüş, hem de bilimsel sosyalizmle maceracı ütöplastlerin bir daha geri döndürülemeyecek şekilde yollarının ayrılması gerektiğini deklare etmişti. Onun ilk Enternasyonal'i kapatmış olmasının en mühim nedeni, bu uluslararası partinin programının bizzat Paris proletaryası tarafından aşılması (demokratik komünalist belediyecilik değil proletarya diktatörlüğü) ve böylece bu programın geliştirilmesi gerektiğini ifşa etmesiydi. Özetle, I. Enternasyonal'in programı iflas etmişti.

Engels'in kurmuş olduğu ve onun ölümünün ardından aslen Alman sosyal demokrat partisinin önderlerince yönetilmeye başlanmış olan Sosyalist (İkinci) Enternasyonal'in de kaderi, benzer bir rota çizer kendisine. Bu örgütün 1912 Basel Kongresi'nin manifestosu aşağıdaki satırlara yer verir:

"Ama yine de savaş patlak verirse, savaşı en kısa sürede sonlandırmak için müdahalede bulunmak ve savaşın yol açtığı ekonomik ve siyasal krizden kitleleri

uyandırıp kapitalist sınıfın egemenliğinin düşüşünü hızlandırmak için var güçleriyle yararlanmak yine bu kesimlerin görevidir. (...) Proletarya, kapitalistlerin kârları, hanedanların hırsları ya da gizli diplomatik anlaşmaların hatırı için birbirlerine kurşun sıkmayı cinayet kabul eder.”

Ancak 1914'te patlak veren emperyalistler arası birinci paylaşım savaşı, 1912'de bu kararı almış bulunan II. Enternasyonal'in çeşitli ulusal seksiyonlarının kendi ulusal savaş bütçeleri lehine oy vermelerine tanıklık eder. Bunun anlamı, barış döneminde oluşturulmuş olan siyasi programın, savaş döneminde terk edilmesi, hatta bu programın tam tersinin hayata geçirilmesidir. Kautsky ile beraber parlamentolarında kendi burjuvazilerinin militarist kredilerine onay oyu veren II. Enternasyonal temsilcileri, Basel Kongresi'nin kararlarına ters düşecek şekilde hareket ederler. Bu; yani örgütün programının önderlik tarafından terk edilerek iflasa uğratılması, II. Enternasyonal'in sonu olmuştur. Evet, Sosyalist Enternasyonal bugün hala mevcuttur ancak bir uluslararası işçi örgütü olarak değil, kapitalist yağmanın organik birer parçası olarak varlığını sürdürmektedir.

Lenin ile Troçki önderliğinde kurulan III. Enternasyonal'in (Komintern) dersleri daha önemlidir. Öncelikle bu uluslararası örgüt 1914 ihanetinin sonrasında değil, direkt 1917 Şubat ve Ekim devrimlerinin II. Enternasyonal tarafından desteklenmemesinin ardından kurulmuştur. Bunun bir sebebi vardır. Lenin de Troçki de, II. Enternasyonal'in önderliğini devirip, aygıtı kullanmaya devam edebileceklerini düşünmüştür. Onların ilk hedefi, Zimmerwald'de alternatif bir enternasyonalist girişim başlatarak, ulusal partilerin çoğunluğunu kendilerinin savaş karşıtı ve devrimci yenilgi yanlısı pozisyonlarına çekmek olmuştur. Liebknecht ile Luxemburg'un Spartakist grubunun (Alman Komünist Partisi), Ekim devriminden sonra bile hala Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin içerisinde kalmış olmasının ve onun sol kanadı oluşturmaya girişmiş olmasının sebebi budur: Enternasyonal'in teslimiyetçi önderliğini ulusal ve uluslararası kongrelerde devirerek, ona devrimci bir perspektif kazandırma taktiği. Ancak bu taktiğin bir vakit kaybı olduğu (ilk kez Lenin tarafından) kısa sürede anlaşıldı. II. Enternasyonal'in Avrupa'daki çeşitli önderleri, Alman, Fransız ve İngiliz proletaryasının Rus devrimini desteklememesi gerektiğini ve Şubat devriminin sosyalist görevlere girişmemesi gerektiğini deklare ederken, Lenin “Devrimimizde Proletarya'nın Görevleri: Proleter Partisi İçin Platform Taslağı” başlıklı ve Mayıs

1917 tarihli broşüründe şöyle yazıyordu:

“Bu Enternasyonal’den derhal ayrılmalıyız. Zimmerwald’de yalnızca bilgi edinmek amacıyla kalmalıyız. Bugün hemen, hiç vakit kaybetmeden yeni, devrimci, proleter bir Enternasyonal kurması gereken biziz; daha doğrusu, bu yeni Enternasyonal’in zaten kurulmuş ve çalışmakta olduğunu açıkça kabul etmekten korkmamalıyız. (...) Uluslararası kongreleri ya da konferansları ‘beklemek’, tek kelimeyle enternasyonalizme ihanet etmektir. (...) Partimiz beklememeli, aksine derhal bir Üçüncü Enternasyonal kurmalıdır. (...) Gelin, bu özgürlükten yararlanalım, ama burjuvaziye desteği, ya da burjuva ‘devrimci savunmacılığı’ savunmak için değil, cesur, dürüst, proleter, Liebknechtçi bir tarzda Üçüncü Enternasyonal’i kurmak için yararlanalım. Bu Enternasyonal hem sosyal şoven hainlere hem de yalpalayan ‘merkezciler’e karşı uzlaşılmaz derecede düşman olsun.”

Lenin, önderliği ele geçirme taktiği adı altında Plehanov’un dünya partisinin (II. Enternasyonal) veya Zimmerwald’in kongre toplanmasını beklemenin ihanet olduğunu açıkça deklare etti çünkü bu ikisinin de politik perspektifleri ve programları, Rus devriminin demokratik sorumluluklarla sosyalist görevler arasında kesintisizlik gösteren görevlerinin işaret ettiği yeni gerçeklik karşısında iflas etmişti. Lenin ile Troçki’nin yeni bir Enternasyonal’in inşası için yaptıkları çağrının bunun haricinde hiçbir ama hiçbir nedeni bulunmamaktaydı. Mesele tam da, eski Enternasyonal’in önderliğinin bürokratik metotlarla koltuklarına sımsıkı sarılmış olmaları ve programlarını açık bir karşıdevrimci revizyona tabi tutmuş olmalarıydı. II. Enternasyonal’in örgütsel iflası, onun programının iflasıyla yaşanmıştı.

Dördüncü Enternasyonal neden kuruldu?

Troçki, Dördüncü Enternasyonal’i kurarken de aynı taktiği benimsemişti. Kendisi 1933 senesine kadar, aksini talep eden birçok yoldaşına rağmen Komintern içerisinde muhalefet örgütlemenin ve Komintern’i terk etmemek gerektiğinin altını çizdi. Bu sebeple devrimci Marksizmin takipçileri 1938 senesine dek Uluslararası Sol Muhalefet ismiyle tanındı. 1933 senesinde Komintern, tek bir

kurşun dahi sıkmadan ve tek bir grev dahi örgütlenmeden Hitler'in iktidara gelişine onay verince (Kızıl Referandum adı altında Alman Komünist Partisi, Nazi'lere oy çağrısı yapmıştı!), Troçki kesin bir şekilde belirtti: Komintern artık içeriden değiştirilme olanağı bulunan merkezci bir örgüt değil, Kremlin'deki antikomünist bürokrasinin karşıdevrimci bir büyükelçilikler birliğiydi ve proletaryanın öncüsünü derhal yeni bir Enternasyonal'in çatısı altında merkezileştirmek şarttı. Troçki, *Sürgün Günlüğü* olarak anılacak günlüklerine yeni bir Enternasyonal'in inşası faaliyetinin daha önceki bütün işlerinden (1905 devrimi Sovyet başkanı, 1917 Şubat devrimi Sovyet başkanı, 1917 Ekim devriminin iki önderinden biri, Kızılordu'nun kurucusu, İç Savaş'ta zaferin örgütleyicisi, Brest-Litovsk Anlaşması'nda elçi, önce Dış İşleri, sonra da Savaş Halk Komiseri, Sovyetler'de Lenin'in isteği üzerine Sol Muhalefet'in kurucusu) çok daha önemli olduğunu yazacaktı.

Troçki 1933'ün Mart ayında, Sol Muhalefet'e KPD'yi (Alman Komünist Partisi) reforme etmeye çalışmaktan vazgeçmesini söyledi. Artık yeni bir Almanya partisinin kurulması gerektiği ortadaydı. Ancak Troçki bir adım daha ileri gidiyordu ve şunu soruyordu: Komintern'in bazen sekter, bazen de maceracı olan politik merkezçiliğinin sonucunda Almanya partisini ve işçi sınıfını Hitler'e teslim etmesinin ardından, nasıl olur da onun hiçbir seksiyonundan ve partisinden, bu ihanetçi tutuma karşı bir tane bile itiraz yükselmez? Bu soru aracılığıyla Troçki, Nazizmin zaferinin Komintern ile beraber onun bütün ulusal partilerinin sorumluluğunda olduğunu vurguluyordu. Troçki'nin Sol Muhalefet'e gerçekleştirdiği yeni bir Enternasyonal çağrısı, işte tam olarak bu gerçeğe ayak basıyordu:

"Böylece biçimsel, örgütsel sorunlar üzerindeki tartışma, programa ilişkin, politik bir düzleme kaymıştır. Yeni parti ancak Komintern'in ilk dört kongresinin kararlarına sıkıca dayanarak, son on yılın korkunç derslerini, programıyla, stratejisiyle, taktikleriyle ve örgütlenmesiyle hesaba kattığı taktirde eskisinin üstüne çıkabilecektir." (Troçki, *Yeni Bir Enternasyonal ve Yeni Komünist Partiler Kurma Gereği*, 15 Temmuz 1933.)

Yeni bir Enternasyonal'in inşası için oluşan şartların öznel boyutunu, sadece ve sadece, sorunların örgütsel-biçimsel düzlemden çıkıp, politik-programatik

düzleme sıçramış olması oluşturuyordu. İşte bu farkındalık, oldukça önemliydi. Neden mi? Bugün için V. Enternasyonal'i savunanların gerekçesi, IV. Enternasyonal'in dağınıklığı ve ufaklığı olduğu için! Halbuki Troçki -bu mantığı tersinden işletirsek- Komintern partileri görece bir kitleelliğe sahip olduğu için, bu yapının içerisinde kalmayı düşünmedi, düşünmezdi de. Zira mesele, örgütsel-biçimsel boyutunun çok ötesinde, bir politik program sorunuydu. Troçki'nin IV. Enternasyonal'i kurma kararı, bütün gerekçelerini, Komintern'in kendisinin ilk dört kongresinde alınan kararlarından kopuşunda buluyordu. Sol Muhalefet'in bir Enternasyonal biçiminde yeniden örgütlenmesinin işaret fişeği, Sovyetlerde Stalinizmin ve Almanya'da Nazizmin yükselmesi sonucunda zaten Leninist ilkelerinden kopmuş olan Komintern'in politik iflasıydı.

Dördüncü Enternasyonal'in görevi Marx, Engels ve Lenin tarafından geliştirilip yorumlanan dünya devrimi perspektifini ve sınıfsız topluma ilerleyişin devrimci stratejisini korumaktı. O, aynı zamanda Komintern'in ilk dört kongresinde ifade edilmiş bulunan sürekli devrim kuramını ve geçiş programı mantığını da, tam da Komintern bunları terk ettiği için, muhafaza etmek ve geliştirmek zorundaydı. Aynı zamanda ulusal partilerin Stalinist bir karikatür altında bürokratikleşmelerine karşıt olarak Dördüncü Enternasyonal, Komintern'in ilk dört kongresinde geliştirilmiş bulunan demokratik merkezîyetçi Leninist örgüt formunu da savunup, gelecek kuşaklara miras olarak bırakabilmeliydi.

Özetle IV. Enternasyonal'i var eden öznel ve nesnel koşullar şunlardı: Bir savaşlar, krizler ve devrimler çağı olarak emperyalizm aşamasında bulunulması ve bu aşamanın yok edilerek sosyalizme geçişin sağlanması noktasında sürekli devrim ve geçiş programı gibi eylem kılavuzlarının yakıcılığını ve doğruluğunu ispatlamış olan Ekim Devrimi'nin yenilerinin yaratılmasını görevi bilen siyasal önderliklerin inşa edilmesi. IV. Enternasyonal'i var olmak zorunda bırakan bu şartların bütünü, yüzyılımızda olağanca krizli yapılarıyla varlıklarını sürdürmektedirler.

Dördüncü Enternasyonal'in terk edilmesini vaaz eden argümanlara 3 cevap

a.) Pablo'ya ve Pabloculuğa ne oldu?

IV. Enternasyonal'in, aslında bugün dahi devrimci programın biricik temsilcisi olmasının sebeplerinden birisi, tam da kendi içerisinde çıkan Michel Pablo'nun revizyonist hattını bünyesinden atabilmiş olmasıdır. Bu durum Sosyalist (II.) Enternasyonal örneğinden şöyle farklılaşır: Devrimci programın terki anlamına gelecek olan politikaların merkezi, önderlikte tutunamamış, programa sadık taban tarafından uluslararası partiden ve oradaki görevlerinden uzaklaştırılmıştır.

Bu gerçeğin kendisi önemlidir çünkü neden IV. Enternasyonal'in terk edilip yeni bir tanesinin inşasına başlanması gerektiği anlatıldığında, öne sürülen mazeretlerin en önemlisi Pablo ile onun revizyonist programı olmaktadır. Ancak Pabloculuğa dair yanlış olan ne varsa, onlar, IV. Enternasyonal'e dair doğru olan ne varsa, onları tersten temsil etmektedir; başka bir deyişle Pabloculuğun temelden hatalı olan önermeleri, IV. Enternasyonal'in programının doğruluğunu tersten kanıtlamaktadır.

Eğer Pablocu revizyonizm, dünya partisinin ve ona bağlı olduğunu deklare eden farklı grupların çoğunluğunda ve en önemlisi de önderliğinde baskın gelen siyasal taraf olsaydı ve böylece IV. Enternasyonal'in kuruluş programının ilkeleri geri dönüşü olmayan bir terk edilmeye karşılaşmış olsalardı, uluslararası politik görevimizin gündem maddesinin ilk sırasını IV. Enternasyonal'in yeniden inşası değil, yeni bir Enternasyonal'in örgütlenmesi oluştururdu. Ancak yaşananlar bu şekilde gelişmedi. Dörtçü güçler, bütün bölünmüşlüklerine ve ayrılıklarına rağmen revizyonist programı, üzerlerinde yükseldiği Troçkist-Leninist temel sayesinde bertaraf etmeyi başardı. Bunun anlamı, doğrudan doğruya bir aygıt ve bir program olarak IV. Enternasyonal'in taşıdığı güncellik ve doğruluktur. Zira bugün yeryüzü üzerinde Dört adına hareket ettiğini ilan edip, Pablo'ya sadık kaldığını duyuran bir tane grup bile yoktur. Onlar, geleneğin Troçkist iskeleti tarafından yenilgiye uğratılmışlardır.

b.) Nesnel şartların anlattığı

V. Enternasyonal çağrısının Türkiyeli temsilcilerinden V. U. Arslan, 2013 senesinde kaleme aldığı bir yazısında, IV. Enternasyonal'in nesnel şartlar dolayısıyla iflas ettiğini yazar. Nesnel şartlardan kastı bürokratik aygıtların gücü ve solun geneline hakim olmuş olan sivil toplumculuktur.

“Subjektif faktörler dışında 4. Enternasyonal'in tarih sahnesinden fiilen çekilmesini sağlayan ağır nesnel şartları da incelemek gerekir.”

IV. Enternasyonal'in ve onun sürekli devrim perspektifiyle geçiş programı mantığından oluşan siyasal eylem kılavuzunun varlıklarını zorunlu kılan olguların ve örneklerin, tam tersinden onların işlevsel olmadığı yönünde ileri sürülmesi, skolastik bir anlayış zincirleri hatasına ve sebep-sonuç ilişkisinin mekanik bir yorumlanışına işaret etmektedir. Aslında Enternasyonal'in neden iflas etmiş olduğuna dönük öne sürülen bütün ampirik gerekçeler, onun politik temellerine duyulan ihtiyacın yakıcılığına ve güncelliğine denk düşmektedir. Bu ilişkinin negatif boyutu kimseyi yanıltmasın; nesnel şartlar adı altında öne sürülen apolitik mazeretlerin tamamı, IV. Enternasyonal'in programatik güncelliğini tersinden de olsa ispatlamaktadır.

Artık neden IV. Enternasyonal'in programının bayrağı altında mücadele edilmemesi gerektiği üzerine nedenler sayılırken, emperyalistler arası ikinci paylaşım savaşının ertesinde sosyal demokrat, reformist ve bürokratik önderliklerin inanılmaz oranda bir güç toplayıp kitle hareketini yönlendirmeye başladığı ve 68 Mayıs'ındaki isyanla beraber sivil toplumculuğun ve başka türde küçük burjuva ideolojilerin harekete egemen olduğu şeklindeki mazeretler ileri sürülmektedir. Ancak tam da bu gerçekler ve olgular, IV. Enternasyonal'in programının doğruluğunu göstermekte ve onun varlığına duyulan gereksinimi ortaya çıkarmaktadır.

Bu kavramak önemlidir. Eğer yabancı sınıf unsurlarının politik önerileri zaten mevcut olmasaydı (kitle hareketi bürokratik aygıtlar ve yarıliberal odaklar tarafından zaten nihai hedefinden saptırılmasaydı), IV. Enternasyonal'in programına duyulan ihtiyacın öznel boyutu da söz konusu olamazdı. Aslında tam

bu teslimiyetçi ve pasifist önderlikler, sınıflar mücadelesinin seyri içerisinde kitlelere sol görünümlü prangalar vurmuş olduğu için IV. Enternasyonal mevcuttur ve bu mevcudiyeti de korunup ileri taşınmalıdır.

Bunun yanı sıra, bir örgüt ile programın güncelliğini koruduğunu ve hala bir savaşım aracı olarak var olduğunu ispatlamanın metodu, sınıflar mücadelesine ancak ve ancak Bolşevik perspektifin ve stratejinin bütünüyle egemen olacağı soyut bir dönemin beklentisini önermek olamaz. IV. Enternasyonal'in programının aşıldığını, onun egemen olan durumuna gelememiş olması üzerinden iddia etmek, birçok vahim hataya kapı aralar. Benzer şekilde tarih boyunca Leninist tipteki yapılanmaların da çok nadir olarak iktidarı ele geçirdiği söylenip, Leninist örgüt inşası perspektifinin işlevsizleştiği de söylenebilir. Ancak bu doğru değildir zira Lenin'in kendi modelini önermesine sebebiyet veren objektif koşulların bütünü, daha da derinleşmiş olmalarıyla mevcutturlar. Benzer biçimde IV. Enternasyonal'in programına hayat veren dinamikler de (örneğin, eşitsiz ve bileşik gelme), kapitalizmin tarihsel yasaları halinde varlıklarını sürdürmektedirler. Nasıl ki Spartaküs isyanının başarısızlığı ve yenilgisi, Antik Roma'da köle ayaklanmaları döneminin kapandığına veya farklı tarzda bir yok etme programına (örneğin Hannibal) ihtiyaç duyulduğuna işaret etmediyse, IV. Enternasyonal'in bugüne kadar olan sınırlı gücü de (ki aslında bu varsayım dahi yanlıştır!), Troçkist programın emperyalizmin ilgasında sonuca götürecektir olan biricik eylem kılavuzu olduğu gerçeğini değiştirmez.

c.) “Ulusal zemin” mi?

Arslan, IV. Enternasyonal'in güçlü bir “ulusal zemine” sahip olmadığını ve bu sebeple de onun kendi varlığını inkâra sürüklendiğini yazıyor:

“4. Enternasyonal'in çıkış noktası olabilecek bir ulusal zemin kalmamıştı. Bu tarz bir ulusal zemini değerlendirebilecek Rus Sol Muhalefeti tümünden katledilmiş, Çin Sol Muhalefeti kitlesel şekilde ezilmiş, İspanya ise Stalinistler ve Franko tarafından dümdüz edilmişti.”

Ulusal Troçkizmin en derin yanılgılarından birisi daima, gerçek bir Enternasyonal'in ancak güçlü bir ulusal partinin önderliğinde yaratılabileceğini sanmış olması veya güçlü bir ulusal önderlik olmaksızın gerçek bir Enternasyonal'in inşası çabasının anlamsız ve boş olduğu düşüncesi olmuştur. Böylece uluslararası bir işçi partisinin bina edilmesine dönük girişilen eylemlerin meşruluğu ve daha da önemlisi varlığı, güçlü bir ulusal önderliğin varlık şartlarına indirgenir. Enternasyonal'in ontolojik ve programatik ölçütleri, ulusal öznenin nicel çokluğuna şartlandırılır. Elbette bu, son derece antimarksist bir reflektir.

Gerçek bir işçi Enternasyonal'ine dayanmayan ve bunun içerisinde yer almayan bütün ulusal grupların sonu, istisnasız bir biçimde yıkım ve yok oluş olmuştur. Bunun en ciddi örneği Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin ta kendisidir. Ulusal bir partinin dünya devrimi ve sınıfsız topluma geçiş programı uyarınca sahip olduğu ve daima güvenebileceği, biri nesnel biri öznel iki olgu var olmuştur: İşçilerin sürekli seferberliği ve sosyalist devrimin Leninist dünya partisi. Kuvvetli işçi seferberliklerine dayanmalarına rağmen bir Enternasyonal inşa etme çabasına girişmemiş olan ve hatta var olan Enternasyonal'i yok etmeye girişmiş olan sayısız güçlü ulusal önderlik (Çin, Vietnam, Küba, Yugoslavya ve benzerleri), tam da uluslararası bir devrimci Marksist partinin programının egemenliğinde olmadıklarından dolayı, kendi ülkelerinde kapitalizmi restore etmenin özneleri konumuna gelip, işçilere savaş açmışlardır. İçerisine çektiği proleterlerin sayısı milyonları bulan sendikal seferberliklerin büyük bir bölümü (misal Britanya'da madenciler grevi), tam da Kızıl Sendikalar Enternasyonal'i Kremlin bürokrasisi tarafından kapatıldığı için yenilgiye uğramıştır (çünkü Alman ve Fransız proletaryası, İngiliz maden sahipleri için üretmeye devam etmişlerdir).

Ulusal partinin inşası aynı zamanda uluslararası partinin de inşasıdır ve uluslararası partinin inşası, aynı zamanda ulusal partinin de inşasıdır. Devrimci Marksizm ikisi arasında kategorik bir ayrım yapmaz. 20. yüzyılın başında Bolşevik Parti'nin bina edilmesi noktasında yaşanan en ciddi nitel sıçrama ne 1905 devrimi, ne de 1917 Şubat ve Ekim devrimleridir. Lenin'in partisinin en büyük sıçraması, tam da Komünist (III.) Enternasyonal'in ilan edilmesiyle yaşanmıştır. Bu bağlamda Enternasyonal ve onun seksiyonları arasındaki inşa dinamiği diyalektiktir. Bu tıpkı bir ulusal partinin, kendi ülkesinin farklı şehirlerinde partisini var etmesine benzer. Partiyi şehirlerde ve ilçelerde var etme mücadelesi,

onun ulusal gövdesini ve varlığını oluşturma mücadelesidir. Ulusal partileri var etme çabası da, doğrudan doğruya uluslararası partiyi somutlama faaliyetidir. Biri, diğerinden ayrı düşünülemez; düşünülürse, nihai sonuç yenilgi olur. Bu nedenle de güçlü bir ulusal partinin inşası, IV. Enternasyonal'in uluslararası çapta yeniden inşasıdır ve başka da hiçbir şey değildir.

Beşinci Enternasyonal'i tarih boyunca kimler, ne için talep etti: İki vahim örnek

a.) PRT (Combatiente)

1960'lı senelerin sonları ile 1970'lerin başlarında Mandelci Birleşik Sekreterlik (BS), Dokuzuncu Dünya Kongresi'nde gerillacı taktiklerin temel mücadele metodu haline gelmesini öngören kararı onayladıktan sonra, sınıf mücadeleciler sektörler içerisinde Leninist partiyi inşa etme stratejisinden saparak birçok seksiyonun bölünmesine yol açar. Bölünmelerin en ciddiisi Arjantin'dedir. Arjantin partisinde Roberto Santucho'nun örgütü PRT-El Combatiente Enternasyonal'in resmi seksiyonu olarak kabul edilirken, Nahuel Moreno'nun önderliğindeki PRT-La Verdad sempatican seksiyonluğa itilir. Santucho gerillacı çizgide ERP'yi (Devrimci Halk Ordusu) örgütler ve yüzlerce militanı bu örgüt aracılığıyla gerilla savaşına sokarak hemen hepsinin telef olmasına yol açar. Bu arada ERP "yeni bir Enternasyonal" savunmaya başlamıştır.

PRT-El Combatiente tıpkı V.U. Arslan gibi IV. Enternasyonal'in devrimci bir kutup olarak ömrünü tamamlamış olduğunu ve yeni bir uluslararası örgütlenmenin kurulması gerektiğini deklare eder. Onlara göre yeni Enternasyonal, yine tıpkı Arslan'ın önerdiği üzere "*başarı öykülerine*" imza atmış "*Marksist hareketler*" tarafından; yani Küba, Arnavutluk, Çin, Kuzey Kore ve Kuzey Vietnam önderlikleri tarafından oluşturulmalıydı. Özetle Arslan'dan çok daha önce, bir Enternasyonal'in inşasının şartları bütünlüklü politik konseptlerden alınıp, uluslararası güçler dengesinin suni yasalarına teslim ediliyordu.

PRT-El Combatiente 1970 senesinin Temmuz ayında gerçekleştirdiği Beşinci Kongresi'nin ardından Merkez Komitesi tarafından kaleme alınmış olan aşağıdaki açıklamayı kamuoyu ile paylaşıyordu:

“IV. Enternasyonal’in devrimci bir uluslararası platforma dönüştürülme ihtimaline inanmadığımızı kongrede onayladığımız gerçekçi bakış açısı, hata, abartma ya da sahte illüzyonlara yer bırakmamak için yeniden ifade edilmeli. Biz inanıyoruz ki bu artık tarihsel olarak imkansızdır ve Enternasyonal’in yeni görevi, en iyi olasılıklarını garanti altına alarak proleter devrimci bir örgüte dönüştürülmesi, Leninist Üçüncü Enternasyonal’i model alacak ve Vietnam, Çin, Kore ve Arnavutluk partilerinin temel olacağı yeni bir Devrimci Enternasyonal’in inşa edilmesidir.” (Resoluciones del V Congreso y de los Comite Central y Comite Ejecutivo Posteriores [Resolutions of the Fifth Congress and of following meetings of the Central and Executive Committees], s. 42.)

Böylece PRT-El Combatiente, IV. Enternasyonal’in yeniden inşası için değil, aksine onun programının değiştirilmesi ve sağa doğru revize edilmesi için mücadele ettiğini açıkça ilan eder. Öncelikle Enternasyonal’in *“devrimci bir örgüte”* dönüştürülmesi gerektiğini yazarak, onun seksiyonlarının bütün ülkelerde işçi sınıfı içerisinde Leninist parti inşası stratejisini terk edip, gerilla mücadelesi başlatması gerektiğini söyler. İkinci olarak da IV. Enternasyonal’in programının, Çin ve benzeri deforme olmuş işçi devletlerinde politik devrim stratejisinden vazgeçmesini ve buralardaki bürokratik diktatörlüğün öğeleriyle işbirliği yapması gerektiğini öne sürer. IV. Enternasyonal’in devrimci bir uluslararası *“platform”* olmadığını küstahça iddia eden PRT-El Combatiente daha da ileri giderek, karşıdevrimci bürokratik aygıtlarla ve proleter düşmanı Stalinist devlet aygıtlarıyla aynı örgütsel çatı altında hareket edilmesi gerektiğini söyler!

PRT-El Combatiente, yeni bir Enternasyonal için öne sürdüğü bakış açısını, 1968 senesinde yayınladıkları *“İşçi İktidarı ve Sosyalizm için Tek Yol”* başlıklı broşürde aşağıdaki gibi açıklar:

“IV. Enternasyonal çerçevesinde önemli katkılar yapıyoruz, ancak bunu yapmak

için dünya devriminin bu aşamasında kendi stratejimizi gözden geçirmeliyiz. Partimizin kendisini Castroculuk tarafından formüle edilen dünya stratejisi lehinde açıkça ifade etmesi gerektiğine inanıyoruz (...) Öncelikle, dünya ve kıtasal devrim için Castrocu strateji ve taktikle olan anlaşmamızı aşağıdaki nedenlerle ilan etmeyi kabul ediyoruz: a) Onların esasen doğru olduğunu düşünüyoruz (...) (International Information Bulletin, No. 4, Ekim, 1972, s. 18.)

Şu noktanın anlaşılması şarttır: PRT-El Combatiente'nin IV. Enternasyonal'ın lağvedilmesi veya terk edilmesi gerektiğini öneren bakış açısıyla, onun sağa kayışı ve bürokratik-Stalinist güçlere yedeklenme stratejisi, birbirlerini dışlayan değil, aksine tamamlayan parçalardır. PRT-El Combatiente tam da programatik oranda muhafazakarlaştığı ve inşa dinamiklerinin Leninist ilkelerinden koptuğu için, IV. Enternasyonal programının aleyhinde propaganda üretmek zorunda hissetmiştir kendisini. Zira kendisi, Stalinizmin çeşitli bürokratik ulusal varyantlarına uyarlanma politikasını, yeni bir Enternasyonal mazereti adı altında ifade etmek durumundaydı çünkü bu oportünist uyarlanma doğrudan doğruya Bolşevik-Leninist anlayışın terk edilmesini şart koşuyordu. Yeni bir Enternasyonal önerisinin teorik-politik arka planında, "emperyalizmle barış içerisinde bir arada yaşama" programı aracılığıyla kitle hareketini ve uluslararası devrimci dinamikleri felçleştiren antikomünist bürokrasilerin kuyruğuna eklemleme kaygısı vardı. yeni Enternasyonal önerisiyle, Troçkizmden kopuş arasında şaşmaz bir politik ve hatta organik bağ mevcuttu.

Troçki'nin sekreterliğini ve gardiyanlığını yapmış olan, onun katili Ramon Mercader'in kaçmasını engellemiş olan ve Amerikan SWP'sinin uzun seneler önderliğini üstlenmiş bulunan Joseph Hansen, Peru köylü ayaklanmalarının tarihsel Troçkist önderi Hugo Blanco ve Latin Amerika Troçkizminin en önemli önderi olan Nahuel Moreno, 1973 senesinin Ocak ayında PRT-El Combatiente'nin IV. Enternasyonal'e karşı açtığı savaşa dönük olarak bir broşür ve bilanço metni kaleme aldılar. Birleşik Sekreterlik'in ilkesiz pozisyonlarını top ateşine tutan bu bilanço, PRT-El Combatiente'nin yeni bir Enternasyonal önerisini de en ağır ithamlarla mahkûm ediyordu.

"Bu, Troçkizm'den iki aşamalı devrim teorisine ve Stalinizme doğru bir hareket

yönünün açık bir göstergesidir ve muhtemelen neticenin siyasi parçalanması söz konusudur. (...) PRT (Combatiente) liderleri, politik ilkelerin gerilla savaşına karışmamasını ilke edinirler. (...) Bu ihlaller, IV. Enternasyonal'in devrimci karakterini kamuoyunda sorgulamak ve 'yeni bir devrimci Enternasyonal' oluşumuna çağrı yapmaktı. Önerilen yeni Enternasyonal'in potansiyel temelleri ise kamuoyunda devrimci partiler olarak tanıtılan Çin, Küba, Kuzey Kore ve Kuzey Vietnam partileridir. Buna, resmi seksiyonlara ve sempatizan gruplara karşı IV. Enternasyonal'e düşman güçleri kamuoyunda destekleyerek devam ettiler. Buna Çin'de ve diğer Stalinist ülkelerde ilerleyen politik devrime kamuoyunda karşı gelerek devam ettiler." (Socialist Workers Party U.S., International Internal Discussion Bulletin, IV. The Crisis in the Fourth International, Ocak 1973)

Hansen ile Moreno, tartışmanın o günkü biçimi itibariyle haklıydı: Zira sosyalist işçi devrimlerinin temel metodolojisi, sınıf içerisinde mevzilenmiş olan Leninist partilerin inşa edilerek öncü proleter kuvvete dönüştürülmesi olmayı -bütün gerillacı denemelere rağmen- sürdürüyordu. IV. Enternasyonal'den kopuş çağrısı, doğrudan doğruya Leninist konseptin terk edilmesi çağrısıydı. Bu nedenlerle de tarihteki ilk V. Enternasyonal önerisi, sosyalist dünya devrimi ve geçiş programı mantığı güncelliklerini koruduklarından dolayı ve onların henüz sınıflar mücadelesinin hiçbir deneyimi karşısında iflas etmemiş olmasından dolayı, açık bir başarısızlıkla sonuçlandı. Devrimci sınıf hareketinin ve ilerleyişinin bütün nesnel yasaları, birincil öznel görev olarak IV. Enternasyonal'in yeniden inşası ihtiyacına vurgu yapmayı -tıpkı bugün de olduğu gibi- bırakmamıştı.

b.) Chavez'in burjuva çağrısı

V. Enternasyonal'in çağırıcılığını yapan ikinci tarihsel moment, ilkinden de daha derin bir yanılığa ve sağa kayışa denk gelmektedir. Zira ikinci çağrı bizzat bir burjuva hükümetin başkanı tarafından gerçekleştirilmiştir. Venezuela'nın eski devlet başkanı Hugo Chavez'in, 19-20 Kasım 2009 tarihlerinde Caracas'ta gerçekleştirilen Venezuela Birleşik Sosyalist Parti (PSUV) Kongresi esnasında düzenlenen Dünya Sol Partiler ve Hareketler Toplantısı'na katılan 26 ülkeden 40 kadar grubun temsilcilerine hitaben, V. Sosyalist Enternasyonal'in kurulması çağrısında bulunması geniş bir yankı uyandırmış, birçok samimi sosyalizm

savaşçısını da heyecanlandırmıştı.

Ancak Chavez'in hedefi, işçi sınıfının farklı ulusal bölüklerini kapitalizmi ilga etme amacı etrafında birleştirecek bir uluslararası mücadele partisinin yaratımı değil, kendi Venezuela kapitalizminin ABD emperyalizmi karşısındaki rekabet gücünü güçlendirecek ve uluslararası ticarete Venezuela burjuvazisinin psikolojik mübadele masası gibi çalışacak, çeşitli ulusal politik diplomasi merkezlerinden oluşan bir uydunun yaratımıydı. Chavez'in çağrı yaptığı ve o sırada toplantıda katılımcı olarak da bulunan yapılardan birisi Çin Komünist Partisi'ydi. Yani Chavez, V. Enternasyonal'in organik ve politik bir parçası olarak, Çin işçi devletini ortadan kaldıran ve proletaryanın geçiş ekonomisi kazanımlarını kapitalizmi restore ederek yok eden bir ayrıcalıklı bürokratik kastı ve burjuvaziye öne sürüyordu. V. Enternasyonal'in ilk iki bileşeni, kendi ülkelerindeki grevci işçilerin üzerine ateş açmaktan gocunmayan kapitalist Venezuela PSUV'si ile Çin KP'si olacaktı.

Chavez'in çağrısına dahil ettiği bir diğer parti de Meksika'dan katılım sağlamış olan Devrimci Kurumsal Parti'ydi (PRI). PRI Meksika'yı aralıklarla olmak üzere toplam 60 sene boyunca yönetti. Yönettiği süreç boyunca da üretici güçleri her alanda emperyalizmin yağmasına açtı. Son iktidarları sırasında imzalamış oldukları NAFTA anlaşması dahi bunun bir kantıdır.

Yine buluşmada bulunan ve Chavez'in V. Enternasyonal'ine davet edilen bir diğer parti de Arjantin'in Peronist partisidir.1940'lı yıllardan bu yana birkaç kez burjuvazinin emrinde iktidar olan bu parti, ülke proletaryasının sömürülmesinin sürekliliğini sağlayan temel kurumdur.

Nasıl ki PRT-El Combatiente'nin V. Enternasyonal projesi antikomünist bürokratlarla işçileri aynı örgüt çatısı altında birleştirmekten ibaretse, Chavez'in de yeni Enternasyonal önerisi benzer biçimde, uluslararası sermayenin farklı sektörleriyle işçileri aynı örgüt çatısı altında var olmaya davet etmenin bir parçasıydı. Ancak bu durumun sebebi, söz konusu çağrıyı yapan iki odağın da programatik oportünizmleriyle sınırlı değildi. Zira onlar bu oportünizmi ifade

edebilmek için IV. Enternasyonal'in programından kopulması gerektiğinin propagandasını yapmak zorundaydı (Chavez yeni bir Enternasyonal çağrısı yaptığında, bu çağrının IV. Enternasyonal'i de kapsadığını duyurmuştu!). Onlar, tam da IV. Enternasyonal'in hala güncel, haklı ve doğru olan sürekli devrim ve geçiş programı mantığı sınıflar mücadelesinde egemen konuma gelemesin; yani tarihi bir politik sorumluluk olan IV. Enternasyonal'in yeniden inşası engellensin diye, yeni bir Enternasyonal çağrısı yapmak zorunda hissettiler kendilerini. O yüzden nihai olarak şu iddia edilebilir ki, V. Enternasyonal çağrısı, öznel düzlemde karşıdevrimin güçlendirilmesi çağrısı yapmakla kopmaz bağlara sahip bir merkezci eklektizmdir.

Yeni bir Enternasyonal mi, yoksa IV. Enternasyonal'in yeniden inşası mı?

Anlaşılacağı üzere yeni bir Enternasyonal'in programatik varlığı daima, kendinden öncekinin siyasal programının uluslararası çapta ciddi bir iflasını gerekli kılmıştır (Paris Komünü yenilgisi, Birinci Dünya Savaşı/Ekim Devrimi, Hitler'in iktidara gelişi).

Tarih boyunca sürekli devrim perspektifini ve geçiş programı mantığını yanlışlayan veya onun aşılmasının gerekli olduğunu gösteren bir tane bile - bırakalım devrimi- işçi hareketi veya grev yaşanmamıştır. Aksine yaşanan yenilgiler, defalarca ama defalarca, IV. Enternasyonal'in stratejisinin haklılığını ortaya koymuştur ve yaşanan yenilgilerin sebebi de, tam olarak IV. Enternasyonal'in önerisinin sınıflar mücadelesi içerisinde egemen konuma gelememiş olmasındandır. IV. Enternasyonal'in programı zaferlerle değil, yenilgilerle doğrulanmıştır ve tam da bu nedenle, güncel olan onun yeniden inşasıdır. Zira IV. Enternasyonal programının aşılması ancak ve ancak onun zafere ulaşmasıyla mümkün olabilir. Bir olgu ancak kendisini gerçekleştirdiğinde, kendisine duyulan güncel gereksinimi ve böylece kendisini, ortadan kaldırabilir.

Bütün bu gerçeklerin ışığında, Beşinci Enternasyonal'in var edilmesinin bir ihtiyaç olduğu söylenirken, kastedilen IV. Enternasyonal'in sürekli devrim ve geçiş programı mantığının aşılmış veya yanlışlanmış olduğu mudur? IV.

Enternasyonal'in hangi zaferi, onun kendi programının aşıldığı bir konjonktür yaratmıştır? Yoksa söz konusu olan, tıpkı IV. Enternasyonal'in, Komintern'in ilk dört kongresinin devamı olduğunu ve bu kongreleri sahiplendiğini söylemesi gibi, Dört'ün kuruluş ilkelerinin yeni bir Enternasyonal'de sürdürülmesi gerektiği midir? O halde Komintern'in Hitler'i iktidara taşıyan politikalarının bir benzeri, IV. Enternasyonal'in tarihinde mevcut mudur, mevcutsa nerededir? Zira Komintern'den kopuşun biricik sebebi, tam da onun geri dönülmesi mümkün olmayan bu ihaneti olmuştur. IV. Enternasyonal'in ve Dörtçü güçlerin ihanetleri nerededir? Eğer örnek olarak Bolivya ve Sri Lanka örneklerinde Stalinist refleksler göstererek işçi devrimine ihanet etmiş bulunan Pablocu revizyonizm gösterilecekse, bu revizyonizmin Enternasyonal'den atılmış olması nasıl açıklanacaktır? Unutmamak gerekir ki önceki Enternasyonaller'in iflası, tam da onların kendi içerlerinde oluşmuş olan kendi revizyonizmlerini bünyelerinden ve önderliklerinden atamamış olmalarından kaynaklanmıştır.

Bütün bu sorulardan da anlaşılacağı üzere, bugün IV. Enternasyonal'in geçersiz olduğunu ve yeni bir Enternasyonal'in inşa edilmesi gerektiğini öne sürenlerin argümanları, hiçbir politik-programatik içeriğe ev sahipliği yapmamaktadır. Onların bütün iddialarının dayandıkları gerekçeler şunlardır: Dörtçü güçler dağınıktır ve sayıları nicel olarak azdır. Bu, analitik biçimlerde yürütülen yanlış bir mantığın, en kaba sonucudur. Örgütsel-tekniik zayıflık, Lenin'in deyişiyle, politik-programatik iskeletin terk edilmesinin mazeretini oluşturamaz, oluşturamaz.

Bugün IV. Enternasyonal, bölünmüşlüğüne ve onun adını sahiplenen kimi sektörlerinin sağa kayışına rağmen, ne emperyalizm karşısında ricat etmiştir, ne de burjuvazinin egemenliği altına girmiştir. Stalinist iftira ve karalama kampanyaları sırasında devrimci Marksist metodolojiyi başarıyla yeni kuşaklara taşımıştır ve bugünkü görevi de işçi sınıfı hareketini kendi programına kazanmaktır. Bundan da öte, bir devrimci işçi hareketinin yaratımının şartlarıyla, IV. Enternasyonal programının hayata geçirilmesinin şartları, birbirleriyle kaynaşmışlardır. Başka hiçbir ama hiçbir (!) odak, emperyalist üretim ilişkilerini ve burjuva devlet aygıtını yok etmeyi hedefe koyan bir siyasal programa sahip değildir. Buna sahip olan tek tük ulusal önderlikler ise, tam da sadece ulusal oldukları ve enternasyonalist bir örgütsel çalışmaya girişmedikleri için, dünya

kapitalizmi tarafından yutulmaya; yani kapitalizmin uluslararası ilişkilerini yeniden üretmeye mahkûmdur.

Marksistler için, söz konusu bir Enternasyonal'in inşası olduğu zaman, sadece bir kriter vardır: Program! Bize sorarsanız IV. Enternasyonal'in Geçiş Programı'nda işlenen dünya sosyalist devrimi ve proletarya diktatörlüğü stratejileri bugün için, dün olduklarından çok daha yakıcı bir şekilde güncelliklerini korumaktadırlar. Bizce IV. Enternasyonal'in mücadele metodu, hâla emperyalizmin alt edilmesinin gerçek yöntemini temsil etmektedir. Bu gerekçeler sebebiyle de IV. Enternasyonal'in yeniden inşası perspektifi, olanaklı tek enternasyonalist inşa faaliyetidir. Başka bir alternatif yoktur (bir daha belirtelim, yoktur!). Moreno'nun meşhur deyişiyle, mevcut durum *"Ya emperyalist yok oluş, ya da IV. Enternasyonal"* formülünde kristalize olan gerçekliğiyle karşımıza dikilmektedir.

Yeni bir Enternasyonal'in yaratım metodu ne olacaktır peki? Cevap aşağıdaki gibidir:

"Komünist bir dünya yaratmak için Enternasyonal'i inşa etmek zorunludur. Bunun nasıl yaratılacağı konusunda ise elimizde sihirli bir formülasyon ya da şema bulunmamaktadır. Hayatın ağacı yeşildir. Örneğin devrimci Marksist hareketin imza attığı bir başarı öyküsü sürece büyük hız kazandıracaktır. Kesin olan şey azimle ve şevkle çalışmak mecburiyetinde olduğumuzdur. Er ya da geç sonunda bir yol bulunacaktır."

Evet okuyucunun gözleri yanlış görmemiştir; enternasyonalist bir devrimci işçi kutbunun yaratılmasının koşulları, yukarıdaki satırlar aracılığıyla dolaysız olarak *"Marksist hareketin imza attığı bir başarı öyküsüne"* kabaca indirgenmiştir (yazarın *"er ya da geç bir yol bulunacaktır"* yazıp, metodolojik "keşiflerin" yükümlülüğünü gelecek kuşaklara ve mücadelenin seyri içerisinde formunu alacak olan "bilinçli" bir kendiliğindenliğe bırakması da takdire şayandır)! Bunun tek anlamı, yeni bir Enternasyonal'in inşası ihtiyacına vurgu yapma mazereti altında, yüzyılımızın toplumsal hareketçi sapmalarının eklektik ve merkezci bir kabullenişidir. Ancak IV. Enternasyonal'in yeniden inşası bir "kuruluş momentii"

veya bir “kahramanlık momentı” şeklinde ele alınabilecek bir faaliyet değildir. Kuruluşu veya yeniden inşayı, ilan edilebilecek bir tarihsel kahramanlık kesitine indirgeyenler, bu idealist ve antileninist sosyotarihsel yaklaşımlarının en keskin eleştirilerini, yine Troçki’de bulabilirler:

“Ama kuruluşunu ilan etmenin zamanı gelmiş midir?.. diye diretiyor kuşkucular. Bizim bu soruya yanıtımız, IV. Enternasyonal’in ‘ilan edilmeye’ ihtiyacı olmadığıdır. O, yaşamakta ve mücadele etmektedir. Zayıf mıdır? Evet, halen genç olması nedeniyle safları kalabalık değildir. Ama bu kadrolar geleceğin güvencesidir. Yeryüzünde bu kadroların dışında adını gerçekten hak eden tek bir devrimci akım yoktur. Enternasyonalimiz halen sayıca zayıfsa da, öğretisi, programı, gelenek ve kadrolarının karşılaştırılmaz kararlılığı bakımından güçlüdür. Bunu bugün kavrayamayanlar bir kenara çekilsin. Yarın bu daha da belirgin olacaktır.”

Bu satırlar bugün için de geçerlidir. Ne önde gelen bir kamuoyu figürünün, ne de destansı bir direnişin IV. Enternasyonal’in yeniden inşa edilmiş olduğunu veya edilmekte olduğunu deklare etmesine ihtiyaç vardır. “Tek bir dünya partisi” mevcut değildir, evet. Herkesi kapsayan bir çatı da şüphesiz ki yoktur. Ancak binlerce kızıl köstebek, bu satırlar yazılırken dahi çalışmaktadır. Türkiye’de, ABD’de, Küba’da, Arjantin’de, Yunanistan’da ve daha birçok ülkede sayısız kızıl köstebek, IV. Enternasyonal’in parçalanmışlığından ve bölünmüşlüğünden çekinmeden veya korkmadan çalışmaktadır. Sınıflar mücadelesinin her yeni nesnel aşaması, Dörtçü güçlerin öznel birlikteliklerinin şartlarını kuvvetlendirmektedir. Bütün bunlara rağmen, kimse uluslararası bir kongrede veya konferansta, yeniden inşanın sürdüğünün “ilan edilmesini” beklemesin. Söz konusu olan Geçiş Programı’nın güncellenmesi ve sınıfın mücadelelerine devrimci Marksist müdahalenin olanaklarının artmasıdır.

Bu bağlamda V. Enternasyonal’in inşasının çağırıcılığı nihai olarak, sosyalist dünya devriminin Leninist dünya partisi olan IV. Enternasyonal’in yeniden inşasının önündeki sayısız engellerden biri olarak var olmaktadır.

Zorunlu bir ek: Teknik (aslında politik) düzeltmeler

Yazımızı bitirmeden önce, Arslan'ın yazısında bol bol bulunabilecek olan teorik ve tarihi hataların bir kısmına yer ayırmanın bir ihtiyaç olacağını düşündük.

- *“Devrimin mimarı koca bir Bolşevik kuşağı **katleden cellatlar** burjuvazinin çapulcuları değil, **bir zamanların yoldaşlarıydılar.**”*

Bu tamamen yanlış. Bolşevikleri katledenler Bolşevikler değildi, Ekim devriminin ardından partiye dolmuş olan yabancı sınıf unsurlarıydı. Bu unsurlar partiye Stalin tarafından doldurulmuştu. Zira partinin Leninist işçi kanadı, ezici bir çoğunlukla Troçki'yi ve Sol Muhalefet'i destekliyordu. Devrimi gerçekleştiren kuşaklar ile kadrolar, ya İç Savaş sırasında Beyaz Ordu tarafından katledildi, ya da partiye bürokratikleşme döneminde dolmuş olan kendiliğinden Menşevik unsurlar tarafından organize edilen düzmece mahkemelerce kurşuna dizildi.

Moskova Mahkemeleri'nin kurucusu ve yargıcı Vişinski, Ekim Devrimi'nin ardından kendisini gururla Menşevik olarak tanıtıyordu. Moskova Mahkemeleri'nin Bolşevik sanıkları hakkında Stalin'in emriyle Pravda'da makaleler kaleme alan Zavlavski, aynı zamanda bir yurtdışı bankacılık dergisinin mali ve politik destekçisiydi. Lenin ondan makalelerinde “kopuk” diye bahsederdi. Bolşeviklerin kurşuna dizilmesi sırasında Pravda editörlüğü yapan bir diğer isim ise Koltzov'du. Koltzov İç Savaş boyunca Beyaz Ordu'nun safında yer almıştı. Bunun karşısında Kızıl Ordu'nun şaşmaz bir savaşçısı olan Sokolnikov, Stalin'in emriyle öldürüldü. Ekim Devrimi'nin önderlerinden Rakovski, Sovyet hükümeti adına Lenin'in emriyle Londra'da büyükelçilik yaptı. Kendisi Stalin tarafından öldürüldü. Onun ardından Londra Büyükelçiliği'ne, İç Savaş sırasında Kolçak'ın bölgesindeki Beyazlar'ın hükümetinde bakan olan sağ Menşevik Maiski getirildi. Washington'daki Sovyet büyükelçiliğine getirilen ve mahkemeler tarafından yargılanan Bolşeviklerin “*karşıdevrimci Troçkistler*” olduğunu deklare eden Troyanovski, Ekim Devrimi'nin ilk yılları sırasında Menşeviklerin Merkez Komitesi üyesiydi. Mahkemeler devam ederken Maliyeden Sorumlu Halk Komiserliği'ne getirilen isim Grinko'ydu. Grinko 1917-1918 senelerinde Sovyetlere karşı mücadele veren Yoksullara Yardım Komitesi'nin aktif bir üyesiydi. Mahkemeler sürerkenki Almanya büyükelçisi de karşıdevrimci Yoksullara Yardım Komitesi'nde görev yapan Menşevik Kinçuk'tu. Kendisi İç Savaş sırasında, Kızıl Ordu işçi ve

emekçilerine kurşun sıkanlardandı. Grinko da Kinçuk da, Yoksullara Yardım Komitesi'nin yanı sıra, Devrimin ve Anavatanın Selameti Moskova Komitesi'nin üyeleriydiler. Bolşeviklerin katledildiği sırada Paris'te büyükelçilik yapan Potemkin ise, burjuva bir tarih profesörüydü. Partiye, İç Savaş kesin olarak Bolşevikler tarafından kazanılınca girdi. Kinçuk'un ardından Berlin'e atanan Suritz, Menşevik Çheidze'nin siyasi sekreteri olarak görev yapıyordu. Peki Stalin'in favori mühendisi Serebrovsky kimdi? Kendisi 1905 devriminde bir Menşevik olarak yer aldı. Şubat devriminin ardından Geçici Hükümet tarafında iki silah fabrikasının patronu haline getirildi. Bir patron olarak Ticaret Odası'na girdi ve metal işçilerinin sendikasını kapatmak için mücadele verdi. Stalin'in gözdesi Serebrovsky Mayıs 1917'de Lenin'in bir "Alman ajanı" olduğunu açıkladı! Moskova Mahkemeleri sırasında Bolşevik Parti Merkez Komitesi'ne alındı.

Özetle devrimi yapanları yargılayanlar, devrimi yapanlar değildi; zira devrimi yapanlar öldürülmüştü. Rus Devrimi'nin Jakobenleri, kendi partileri tarafından değil, Thermidor (Jironde'ler) tarafından öldürülmüştür. Thermidor'un o günkü ismi Stalinizm, Jakobenlerin o günkü ismi ise Bolşeviklerdi.

- *"Sınıf hareketinin 2. Dünya Savaşı sonrasında **büyük bir durağanlığa** girmesi gelmekteydi. İkinci Dünya Savaşı sonlarında ve hemen ertesinde patlak veren devrimler Stalinizmin emperyalist kapitalizme verdiği aktif destek sayesinde yenilgiye uğrayacaktı. Yunanistan, İtalya, Fransa gibi ülkelerde durum buydu. Savaştan yorgun çıkan, ihanetlere uğramış, ağır kayıplar vermiş işçi sınıfı ancak 1960'ların sonlarında uyanışa geçecekti."*

Batı ve Orta Avrupa devrimlerinin, Stalinizmin emperyalizme verdiği destek dolayısıyla yenildikleri doğrudur. Ancak İkinci Dünya Savaşı'nın ertesinde sınıf hareketi büyük bir durağanlığa girmesinin aksine, tarihinin en ciddi mevzilerini kazanmıştır. İkinci paylaşım savaşının sonrasında hem Çin'de, hem de Avrupa'nın yarısında; yani dünyanın üçte birinde burjuvazi mülksüzleştirilmiştir. Sadece Doğu Avrupa'da değil, Almanya'nın yarısında da, bürokratik de olsa özel mülkiyetin ilgasına dayanan işçi devletleri kurulmuştur. Bu tarihsel süreç, emperyalizmin yenilgiye uğratılmasına, askeri ve politik bağlamda en çok yaklaşılana andır.

- *“Lenin ve Troçki, entrizmi belirli ülkelerde kimi özel durumlarda önermişlerdi, ama onların önerileri **devrimci yükseliş dönemlerinde** tabanında sola kayış bulunan kitlese işçi partileri içindi.”*

Lenin’in de, Troçki’nin de entrizmi, taktiksel anlamda belirli zamanlarda belirli programlar için önerdikleri çok doğrudur ancak onların entrizmin devrimci yükseliş dönemlerinde yapılması gerektiğini söylemiş olmaları da bir o kadar yanlıştır. İkisinin de böyle bir önermesi olmamıştır. Lenin de, Troçki de devrimci yükseliş dönemlerinde tabanı sola kayan işçi partileri için -Komintern belgelerinde de görülebileceği üzere- Birleşik İşçi Cephesi taktiğini önermiştir. Bolşevizm bu taktiği bizzat Kornilov darbesi tehdidi altındaki Kerenski’nin tabanını oluşturan işçilerle temas etmek için kullanmış ve Kerenski’nin partisi olan Sosyalist Devrimciler’in tabanındaki işçilerle kurulan birleşik cephe sonucunda, Rus proletaryası içerisindeki antibolşevik önyargı kırılmıştır. Lenin ile Troçki, bu dönemde Kerenski’nin partisine ne entrizm uygulamıştır, ne de onun önderliğiyle yan yana duracağı kalıcı bir siyasal cephe kurmuştur. Birleşik İşçi Cephesi’nin anlamı, önderliklerinden bağımsız olarak tabandaki işçi sınıfının birleşik bir eylem cephesinin kurulmasıdır. Bolşevik ve Sosyalist Devrimci işçiler ile köylüler, Kornilov darbesi noktasında, *“ayrı yürüyüp birlikte vurmuşlardır.”*

Bunun karşısında, devrimci yükseliş dönemlerinde devrimci partinin ilk ve en önemli önceliği, kendisinin ve işçi sınıfının politik ve örgütsel bağımsızlığını korumaktır. Bu, entrizm değildir, aksine kitlese işçi partilerinin reformist önderliklerinden mümkün olan en büyük mesafeyle uzaklaşmaktır. Birleşik İşçi Cephesi taktiği önderliklerin uzaklaşması ancak tabandaki işçilerin eylem birliğinin korunmasıdır. Bu sebeple devrimci dönemlerin görevi, reformist partilerin içerisindeki işçileri Bolşevik programa kazanmak için entrizm yapmak değil, o önderliklerin eylem kapasitesizliklerini şiddetle ifşa ederek, onların tabanlarını devrimci program etrafında merkezileştirmektir. Devrimci yükseliş dönemlerinde *“hedefe ulaşmak için yalnızca ama yalnızca tek bir yol vardır, o da proleter komünist unsurların küçük burjuva unsurlardan derhal, kararlılıkla ve geri dönüşü olmayan bir şekilde ayrılmasıdır.”*